

SRĐAN
DRAGOJEVIĆ

LAJK

Po ideji:
Vera Dragojević
Aleksa Dragojević

 Laguna

Copyright © 2025, Srđan Dragojević
Copyright © ovog izdanja 2025, LAGUNA

*Posebna zahvalnost za Alisu, Umu i Danijela Žderića
na njihovom gostoprimstvu na Mljetu,
gde je nastao ovaj roman*

POGLAVLJE 1

23.033 posts 480K followers 723 following

MILI uskače u našu priču poput zavodljivog, eksplozivnog, skandaloznog posta na *Instagramu* koji je prosto predodređen da na noge digne hipnotisanu gomilu, kako pesma veli.

Algoritam taj post širi, poput tamne materije svemira i šalje ga u stotine hiljada elektronskih uređaja u koje zure pripadnici ljudske rase.

Mili je upravo tako nešto postovala. Sada posmatra kako broj lajkova vrtoglavo raste. Pop-pop-pop...

Mili je u *setting*-u podesila zvuk da sluša to umilno pop-pop-pop. Muzika za Miline uši.

Mili voli da parafrazira reči svog dede, do smrti zaljubljenog u druga Staljina: „Nas i Mili pola miliona.“

SLIKA:

Seoska kuća. Bunar u drugom planu i rascvetale grane drвета u prvom.

**PRVO LETO DA SAM
DOŠLA KUĆI U GUDRANE
A DA MAJKE NEMA...
KUĆO, PRAZNA LI SI BEZ MAJKE**

Stotine lajkova penju se sa dna ekrana i rasprskavaju negde na sredini Milinog *ajfona 16 pro maks*, poput vatrometa koji puca novi bogataš za osamnaesti rođendan sina jedinca.

Milin post u pratiocima pogađa žicu, svako ko je prošao kroz temeljnu medijsku vodenicu nacifikacije, primitivizacije i ultraserbiše nacionalizma može da zamisli majku, stamentu seljanku orlovskog nosa, lica okruglog poput emodžija, oivičenog uvek čistom maramom, sa opancima zvanim šilja na nožicama i pletenim vunanim čarapama koje diskretno vire iz njih.

Mili je vešta sa tim žicama, često plasira ono što zove *key words*: „nejač“ i „ognjište“ su joj omiljene reči i ne propušta nijedan datum mnogobrojnih istorijskih poraza i brukanja da ne postuje nešto prigodno, patriotski, uvek obučena u nešto novo, želeći da tako ispoštuje takozvano srpstvo, za koje Mili ne zna baš šta znači, ali jaka emocija je uvek tu i privuče hiljade lajkova i novih pratilaca.

Pratioci ne znaju da je Mili od te svoje prave majke pre dvadeset i pet godina nasledila taj markantni orlovski nos Srpkinja iz crno-belih žurnala, steg veličanstvenih balkanskih planina.

* * *

Jer taj Milin nos više ne važi! On je sada pretvoren u prčasto dugmence (samo 10.000 evra) dopunjen savršenim zubima (12.000 evra) i ustima nalik morskom krastavcu, po poslednjoj modi epohe (doktor častio).

– Mnogo je filera stavio, moron, u usta ga ona, doktorska!

Pratioci ne znaju da je Milina majka umrla još pre dve godine, ali zašto bi ta trivijalna činjenica uopšte bila važna?

Umrla je, kuća je prazna, kao uostalom i celo Gudrane, prazna li si kuću, bez majke, koje više nema. Ali nema ni kupaca za kuću u udaljenom selu, za šta Mili potajno krivi majku.

„Gde si ti živela, suklati“, Mili misli. Ali Mili takve stvari ne piše.

Mili je promućurna i proračunata. Vreme je takvo, dobro se zna šta se prodaje, a šta, poput majčine kuće u Gudrani-ma, nikako nema prođu na zahtevnom tržištu nekretnina, nimalo različitom od tržišta emocija društvenih mreža, sa konkurencijom koja se uvećava iz dana u dan.

„Location, location, location“, vrište agenti za nekretnine! „Emotion, emotion, emotion“, vrišti Mili i Milina konkurencija koja joj diše za vratom, koji se već bora (remont koji Mili planira za sledeću godinu).

Biće i toga, negde oko sedamstohiljaditog pratioca! Mili je štedljiva i zna da planira. Život ju je tome naučio.

Fotografija majčine kuće koju je Mili okačila deluje čudno?

Mili je kuću na slici apgrejdovala, vešto baratajući alatima kojima magovi društvenih mreža popravljaju sopstvenu i našu dosadnu stvarnost.

* * *

Jer, kome je ovaj banalan, realan svet još privlačan? Mili je dodala u prvi plan drvo sa belim cvetićima. Moguće poreklom iz tropskih krajeva, pozajmica od jedne južnoafričke influenserke koju Mili izuzetno poštuje iako ne zna engleski.

„Pa šta, Luks je faca, to se vidi iz svakog njenog posta.“

Neko će još da proverava bunar koji se tu našao sa fotografije koleginice iz Toskane? Ko zna odakle ga je i ona pozajmila, jer deluje nekako orijentalno, sa kitnjastim drvenim krovčićem.

– Možda Bosna? Tja, te Bosanke imaju jako malo pratilaca. Hvala ti, Bosanko, na pozajmici.

Da bi se nosila sa konkurencijom, Mili mora da postane i vizuelna umetnica, da kombinuje elemente stvarnosti u jednu novu realnost, originalnu i izmaštanu. Težak je to posao, hiljade uloženih sati rada. Da ide po muzejima, Mili bi se odmah uobrazila. Videla bi da mnogo tih umetnica kopiraju baš Mili. Nisu influenserke, a plivaju u parama! Svašta!

Mili sada uzdiše, na brzinu pregleda svoju konkurenciju. Sofi ima ove nedelje veći rast pratilaca od Mili?! Mala Sofija Gačić, koju je Mili lično, nekada davno, pre tri godine, uvela u svet modelinga i poslovne pratnje, gde se jadna, smotana Sofija, nije snašla ni blizu ostalim, promućurnim devojkama koje nisu imale šta da izgube, pa su poslu pristupale domaćinski, bez vajkanja, nepotrebnog stida i griže savesti.

– Vidi ti malu Sofi – Mili kaže glasno. – Kud ja, budala, da je primim u Milinu akademiju, uvek ispaštam zbog svoje dobrote.

Mili sluti da je mala Sofi našla sponzora koji joj kupuje pratioce za profil.

– Ološu mali – skoro jekne, ojađena takvom mišlju.

* * *

Ali Sofi je, hop, preskočila Mili u broju pratilaca. Bogovi algoritma vole malu Sofi.

– Sofi je *nepo baby*, a to je danas tako moderno – jedi se Mili. Sofina mama je spisateljica, a tata je napisao scenarije za neke filmove koje Mili nije gledala, ali je čitala da su kultni.

Eh. Sofi je, za razliku od Mili, plus i biološka aristokratija. Njoj ne trebaju fileri i filteri, mučne i bolne posete hirurzima plastičarima koji jedva da skrivaju prezrive poglede dok im Mili precizno objašnjava šta želi.

– Kad sam mu lepo rekla hoću nos kao Pikaču, kako matori bumer da zna ko je Pikaču?

Mili glasno istrese nos u maramicu. Uz zdrave, žućkaste sline, još su tu tragovi krvi. Kost nikako da zaraste, a Mili mora da diše na usta.

– Kakve ima veze, lep je nos, ali ne kao dugmence, kako to zove matori doktor, bumerčina, nego kao Pikaču.

– Da, da, mnogo je to rada i odricanja – misli se Mili. – Kao što kaže onaj *old school* influenser:

„Stotine sklekova, stotine trbušnjaka, dobro vežbam, dobro jedem, nadam se najboljem!“

Milinih pola miliona pratilaca poslušna su i verna vojska koja ceni to što je Mili napravila od sebe. Teškim radom.

– Ako se potrudite, bićete i vi Mili, jer svaki moj post pruža mo-ti-va-ci-ju! A motivacija je za modernu devojkicu – sve!

Mili pruža i savet i kakvog partnera treba naći, partnera koji neće sputavati ono što Mili naziva „duhovnim razvojem lavice i carice“. Pravi partner, za hodočašće do slave, to je pod *must*.

Mili se smeje starijim influenserkama čija je parola „Majka, Lavica, Carica“.

Često im oponira u svojim postovima.

– Kakva crna majka, razmislićete o tome tek kada budete duvali svećice na torti sa brojem četiri i nula! Majke ne idu u hotele *adults onli*, gde Mili i njen partner planiraju, samo da brzinski snime još jedan post za danas.

Na Santoriniju plačljivu decu sa najviše stene bacaju u more!

Majke idu u ta teško izgovorljiva „maki-naki“, „buru-guru“ letovališta u Grčkoj, na Halkidikiju sa plebsom i slikaju se na ofucanim magarićima.

– Saša, šteluj tu opremu, kasnimo!

Minijaturni kutak garsonjere u naselju Medaković 3 izgleda kao pariski stan, makar onako kako ga zamišljaju Mili i njeni pratioci.

Nije ga bilo lako dizajnirati. Stan od 37 kvadrata novogradnje iz davnih sedamdesetih godina prošlog veka uporno se opirao Milinim dizajnerskim idejama.

No, uskočio je tu i Saša, verni, pomalo ženstven mladić (to Mili misli, ali je dovoljno mudra da ne izgovori), koji već polako gubi kosu na temenu.

Saša u kadar unosi svećnjak svoje pokojne bake, predratne lepotice, pripadnice stare loze koja vuče korene od čak četiri generacije rođene, živele i umrle u gradu, sa velikim G.

– Možda je baš i kupljen u Parizu, pre sto godina, pre komunjara – veli Saša ponosno.

– Dobro, stavljaš svećnjak u kadar, izgleda skupo – naređuje Mili.

– Taj samovar, to ne može! Koji samovar, je*o te on! Pa to je, bre, ruska beda, ko da sam starleta iz Ukrajine!

Ipak, zavesice koje Saša nudi prošle su Milino oštro oko i estetsko čulo i sada krase minijaturni krovni prozor „a la potkrovlje na Monmartru“.

Mili zna da mlađe influenserke vole da pokažu prostore „a la Dubai, staklo, metal, Svarovski, koža, klima, sve“, ali Mili je promućurnija.

– Kad se influencerska slika u novom i skupom, pratioci znaju da se tu je*ala za hiljadu evra, mislim, svaka joj čast, u zdravlje da potroši, ali... Romantika. Romantika je neprelebiva.

Romantiku Mili stavlja na „pidejestal“, kako ona kaže, nepravilno, ali koliko pratilaca na *Insta* imaju ti profesori književnosti, a koliko ih ima Mili?

Kaže još: „Mili ne spava na lavorikama“, možda baš nije najtačnije rečeno, ali niko se, normalno, ne buni.

– Većina je uvek u pravu – tvrdi Mili.

Saša klima glavom dok montira kameru *soni alfa A7R* na stativ sa okruglim neonskim svetlom i diskretno sakrije mikrofon blu snoubol ajs iza nebeskoplave vaze sa hrizantemama.

(Nije od bake, nego iz *Ikee*.)

Saša sve radi vešto i uvek se osmehuje. Izgleda kao da mu Mili čini veliku uslugu jer poseduje taj neprocenjivo vredan ausvajš da kroči u Milin svet, svet iza kamere. Mili se trudi da se ti svetovi mnogo ne razlikuju, ali ipak. Saša je dobio veliku privilegiju i to zna da ceni.

– Pričaću za Milinu akademiju kad sam bila mlada manekenka. Je l' sam to već potrošila?

Saša napući usne. „Uvek napravi taj pomalo pederski gest kada razmišlja“, misli se Mili.

„Ali ima on svojih kvaliteta, tu nema“, seвне joj utešna misao. Saša samo kratko odmahne glavom.

– Dobro. Ko će ga više znati posle 2700 objava. Nek se i ponavlja, ajmo da radimo, ionako foloveri imaju pamćenje zrikavca.

Prazan kadar „pariskog“ potkrovlja ispuni Milino lice.

– Drage moje, nastavljamo priču o modelingu i zašto je tako važno... samopouzdanje.

* * *

Kao što to dobro znate, živim, spavam i dišem na modnim pistama od petnaeste godine i stilisti, fotografi, agencije ubjeđivali su me da treba raditi besplatno dok se ne napravi adekvatan potrofolio.

Mili zastane, otpije iz flašice na stolu. Mineralna voda *akva-akva* plaća Mili pet glava jura mesečno da se pojavi u nekoliko postova.

- Ništa pogrešnije od toga... – Mili namigne u kameru.
- Mnogo toga oni hoće džabe...

Mili sebe smatra idealnim primerkom novog milenijuma. Rođena 2000. godine, smatra da sve počinje od nje. I milenijum i... uopšte. Ponosna je na to što je zilenijal. Ona čita, kao knjigu, i milenijalce i generaciju Z.

Mili veruje da je samopouzdanje sve što je devojci potrebno, pored one stvari, normalno. Zato na njenom profilu, pored ostalog, i piše: „Budi kraljica svog života. Ako ti niko nije dodelio krunu, stavi je sama! I nosi je visoko!“

Mili priča u kameru, iz glave. Nema mucanja, nema zastajkivanja. Mili je prirodan talenat.

Saša je gleda zaljubljeno. Milin glas Saši liči na zvukove harfe, na cvrkut zaljubljenih kanarinaca u ljubavnoj igri, dok na ekranu, u ril tajmu, guguću Milini pratioci:

@maki.queenofhair

Mili, ti si gospodjetina samo takva samo tako nastavi

@dalajla.reedzepi

Carice jedna, velika si. Legendo

@pikana.mala

Ogovaraju te one baba devojke. Izdrzi. Obož.

@Davor-hrvatskahrvatima

Jel sto eura dostatno za pusenje

@MajkaObilića

Bezi stoko ustaska uusta te jebem

POGLAVLJE 2

23.034 posts 512K followers 722 following

Prizor koji Mili pokazuje kroz kameru svog mobilnog telefona nije onaj iz klasičnih romana, gde zamišljamo normalnu, horizontalnu sliku, kada književnik opisuje vijuganje reke, pripremu oluje, zalazak sunca ili već sličnu dosadu kroz koju čitaoci uz huktanje prolaze ili je, jednostavno, preskaču.

Slika sveta se promenila, uspravna je. Slika sveta je u formatu 9:16 i baš je onakva kakvu je vidimo na mobilnom telefonu što ga držimo u rukama i gubimo vreme na kakav ljupki idiotluk.

Mili namigne u objektiv kamere.

– Mili posećuje samo restorane sa Mišelinovom zvezdom. Zašto? Možda zato što se te dve reči rimuju, Mišelin i Mili. Mili i Mišelin. Kao neka, vrh vrhova, trep pesma.

Zbog uspravnog formata slike malo šta vidimo u drugom planu osim njenog veličanstva – Mili.

Samo naslućujemo da je svuda oko Mili bašta ribljeg restorana na obali Jadranskog mora. Četiri stola pod tendom, iako bi tu moglo da stane svih osam. Ali ekskluzivni restorani vole da se njihovi gosti osećaju specijalno, da ih je malo, da imaju utisak da su baš oni jedinstveni i izabrani.

Za jednim stolom, u dubini, par bogatih ljudi, verovatno sa jahte ukotvljene blizu, uz dugačku rivu koja se završava tu gde je restoran *Tramontana*.

Prekoputa Mili je Saša. U ruci drži gimbal na kom je montirana kamera. Snima je sa zaljubljenim izrazom na licu. „Kako samo priča!“, govori Sašina faca.

Iza Mili se pojavi *Chef* u beloj kuvarskoj uniformi i visokom belom kapom na glavi. U rukama drži kofu punu vode. U kofi je veliki crveni jastog. Mili pogleda u jastoga, pa u kameru.

– Zar nije cakan?

Mili uhvati jastoga za klešta.

– Neće da me štipne, zar ne?

Jastog je, naravno, štipne.

– Jao. Nevaljalac jedan. Ne zna da je Mili njegov spasitelj. Mili je njegova *šugar mami*!

Mili nosi jastoga do kraja rive. Okrene se da vidi da li je Saša još tu. Pa poviče u kameru:

– Životinje su naši dobri drugari i nisu za jelo! Sloboda svim živim bićima!

Mili sa blistavim osmehom na licu ispušta jastoga u more, dok je vlasnici usidrenih jahti zbunjeno gledaju.

– Helo, aj sejd planet! – objašnjava im Mili.

POGLAVLJE 2 (i jedna polovina)

23.035 posts 513K followers 722 following

Prvo čujemo Milin glas, ispresecan hrskanjem, cmoktanjem, sisanjem i žvakanjem, svim tim šarmantnim zvukovima konzumacije hrane.

Vidimo ekran Milinog telefona, gde lajkovi pratilaca priređuju pravi geng-beng parti.

– U, je*em ti miša, ispade najviše lajkova ovog meseca!

Mili sedi za stolom *Tramontane*. Pogled na jahte otvara joj apetit. Sa uživanjem Mili izvlači hranljive sokove iz klešta jastoga.

Naravno, drug jastog, statista za zadatkom, odglumio je šta je imao u Milinom klipu, pa je ipak, kao što je i red, završio u ključaloj vodi i, napokon, na tanjiru, Mili na izvolte. „To je život, to nije reklama“, Mili često pevuši stihove prastare pesme, iz vremena kada još nije bila rođena.

Kapi ružičastog umaka sa kojim je jastog serviran bombarduju belu platnenu salvetu koja joj je, srećom, vezana oko vrata, izbegavajući da naude, sponzorski dobijenoj, kratkoj letnjoj haljini *Valentino Garavani*.

– Uh, moj Saša, povela sam te da malo vidiš šta je život!

– Lepo je – ogласи se Saša.

Onda Mili ispije u jednom gutljaju pola čaše malvazije Zigante Vero.

– Zovi još jednu bocu – dobaci ona naredbu Saši, koji sedi sa druge strane stola i gleda u svoju, netaknutu, polovinu jastoga.

– Čeka nas put – mrmlja Saša.

Mili ga pogleda besno. Sipa poslednje kapi iz flaše sebi u čašu.

– Svaki dečko koji se trudi da bude Milin tata postaje bivši dečko.

Saša uzdahne i hitro odlazi do konobara. Mili obriše usta platnenom salvetom da bi sakrila osmeh.

– Velike amplitude u ponašanju, tako ćete partnera držati u strahu. *Total kontrol* – često savetuje Mili mlade devojke bez mnogo iskustva na frontu rata polova.